

"La literatura es nodreix del record"

Albert Hernández i Xulvi (Catarroja, 1942) acaba de publicar a Edicions 62 la seua darrera novel·la, 'Temps de fang'. Guanyador del premi Modest Sabaté, Vila de Perpinyà l'any 1997, el llibre narra una història coral de dolor i iniciació al voltant de l'Albufera.

Es defineix com un franc tirador en el món de la literatura en català, perquè, segons ell, no depèn ni combrega obligatòriament amb els manaments i devocions que es donen entre els distints corrents, o bàndols, del microunivers dels escriptors. Ell, afirma, procura anar al seu aire. De fet, en una narrativa com la nostra, on hi ha molts autors que vol-

entre molts detalls més, m'han respectat amb la major precisió les variants del llenguatge de l'Horta Sud, i això ho agraeisc profundament", apunta. La seua novel·la, amb la qual va guanyar el premi de novel·la Modest Sabaté, Vila de Perpinyà fa tres anys, es diu *Temps de fang*, i Hernández havia esmerçat quatre anys a escriure-la. L'obra conta una història coral de

dolor i descobriment protagonitzada per un grup d'adolescents de la postguerra. La història pot semblar habitual, però es torna singular pel seu entorn, que és el de l'Albufera, el gran estany que funciona com a cor i metàfora, alhora, de la societat de l'Horta. Al seu voltant, el fang omplia els carrers després de l'any 57, després de la famosa "riuada de València", i tacava els sentiments, i embrutava el sexe, i també les il·lusions que naixien i morien en un món sòrdid. Un món que Hernández dibuixa amb un llenguatge líric però directe, sempre cinematogràfic.

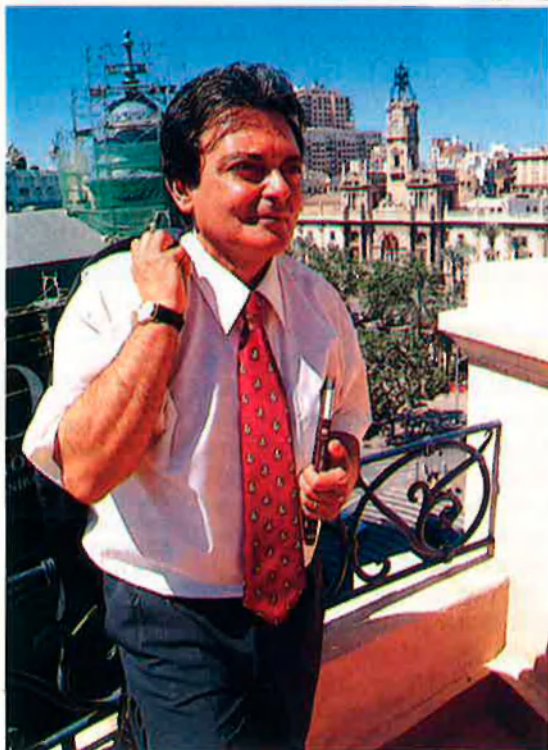
—Per què és mostra tan cinematogràfic en aquesta i en altres narracions? Hi ha influït que vostè, fa molts anys, coneguera de prop un cap de producció de Luis Bunuel?

—A diferència d'altres narradors, jo, si no veig la imatge al meu cap, no la puc descriure (ni escriure). Per això no puc fer focs d'artifici li-

terari i, en canvi, tinc facilitat per ser directe i relatar escenes on succeeixen coses. Certament, aquesta forma d'escriure s'acosta a la del cinema. Quant a allò de Bunuel, és cert que jo vaig conèixer un cap seu de producció que era amic del meu pare —es deia Torres—, però també coneguí el mateix Luis Bunuel. De fet, vaig tenir l'oportunitat d'assistir al final del rodatge de *Tristana*. Però no em va agradar el que vaig poder veure de les interioritats del món del cinema.

—No?

"Vaig assistir a un rodatge de Buñuel. Per dins, no m'agradà el món del cinema. Algunes actrius pregaven i es rebaixaven per una seqüència. Era la rebotiga d'una carnisseria. Em va semblar molt cru."

RAFA GIL

Albert Hernández, en un dels escenaris de la seua novel·la.

Tot i estar ambientada a l'Horta, a l'obra també apareix, com en la imatge, la ciutat de València.

drien ser Proust, Albert Hernández persegueix contar històries que enganxen, que desperten la suggerència. Que "arriben" i que "les puga entendre tothom".

Això ja és molt, però sembla que sap defensar-se bé en aquest camp, si atenem, entre altres elements, als distints premis que han esguitat la seua història creativa (ha escrit uns vint llibres). Ha publicat en diferents editorials del nostre país, i ara es mostra especialment satisfet de fer-ho en Edicions 62. "Ha estat vertaderament un gran pas —considera— i a més a més,

—No, no, de veres. Algunes actrius pregaven i es baixaven infinitament per aparèixer en una seqüència... tot era... massa cru. Com la rebotiga d'una carnisseria. No obstant això, malgrat aquesta percepció, i encara que amb un bolígraf i un paper es poden crear històries més imaginatives que no amb tota la tècnica cinematogràfica, jo m'estime molt les pel·lícules.

—De vegades, llegir els seus textos provoca una sensació molt semblant a veure'n una...

—Procure aplicar allò que deia Josep Pla: cal escriure perquè t'entenguen, com escriuríes als amics, a la família... Un autor que m'ha influït molt és Hemingway, que és un exemple d'aquesta màxima.

—Temps de fang evoca un passat. És el seu?

—No. La meua joventut no va tenir molt a veure amb el món tan dur que descriu, i vaig haver de documentar-me bastant per reflectir-lo. Em va costar molt recuperar un univers que s'ha perdut totalment, i ha estat un gran esforç ajustar-me al context precís. Però crec que era un temps que, sense enyorança, era necessari reflectir. Perquè la literatura es nodreix del record i del passat, i si no parles d'aquest record, si no l'escrius, és com si no haguera tingut lloc. Si només parlàrem del present, els llibres quedarien només com a cròniques, com a reportatges. El punt de vista llunyà i distanciat sobre el passat és necessari.

—Molts escriptors han contat històries iniciàtiques d'adolescents en els temps de la postguerra. Creu que feia falta una altra de nova?

—Una com aquesta, sí. Perque té la particularitat de

ser una història de l'Horta, d'un temps en un espai i en un moment molt singulars. Amb personatges que tenen unes característiques que són molt particulars. No obstant això, alguns dels seus trets es poden aplicar a personatges de qualsevol altre espai. L'especificitat pot atraure la curiositat del lector, però els seus trets comuns faciliten la identificació del lector. En aquesta narració, he agafat la vella realitat de l'Horta i l'he passada per un túrmix, buscant de reflectir allò que entenc que és la literatura: una gran mentida i una gran veritat. Tot alhora. Ha estat, per a mi, el llibre més complicat de fer. Segurament, el major repte que he assumit.

—Es la voluntat d'afrontar reptes allò que l'ha empenyat també a publicar recentment un monòleg teatral en l'editorial Denes?

—Podem dir que sí. He escrit distintes obres teatrals, però l'actriu Esperanza Roy em va dir una vegada que la peça més difícil de crear són els monòlegs, i he volgut saber si era capaç de fer-ho. El monòleg es diu *El Bagul*, i estem representant-lo en distintes localitats valencianes, sota la direcció de Carles Llorens, que també és actor. *El Bagul* recorre el progressiu descobriment que el protagonista fa de les baixeses i mentides que defineixen la seua família.

—Es una família típica?

—Una de tantes famílies de capa social mitjana-alta. Una família hipòcrita i enganyada.

Hernández creu que els personatges de 'Temps de fang' són molt específics. Els seus trets, però, són suficientment familiars perquè el lector pugua establir la identificació amb el relat.

Joan M. Oleaque